14/1480

Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיזעס בלאטס עדיטיאנס
דרייטאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטעס
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.— קר. ע. וו.
פיערטעליעהר-2 גולד.50 קר. ע. וו.
פיר אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.50 קר. ע. וו.
פיערטעליעהר 2 גולד.75 קר. ע. וו.

אויף דיזעס צייטונג קאנן מאן
עבונו מאן
פ ר אנו מ ע ר י ר ן
אונד דער פרינטפראבענקאנטור-פעריי-
בעלינגס פון דעם עסטאנגע דעם
ראטהסון בלאטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פ ע ס ט
וואימצער בולווארד נומ' 29,
וואהין מאן אויך דיא פרינטפראבע-
אבס-גלעדער צו זענדען בעליעבע.

Nr. 40, דעכצעהנטער יאהרגאנג — פעסט, מיטטוואך ז' ניסן התרמ"ד. — Pest, den 2. April 1884.

דער פאאסט אין עסטערריך.

נאך איממער בעשעפטיגען זיך דיא אים. אינד אינלענדישען בלעטטער מיט דער מאנלינקייט, דאס דער פאאסט זיינע רעזידענצ-שטאדט דאס פערלאאסען אונד אין איינעם איינעם אנדערען שטאאטע זיינען בלייבענדען זיטען נעהמען ווירד. דער פאאסט פיהלט זיך איינמאל זעהר גערדרינקט, מיט דעם קאנג איטאליענס אין איינער אונד דער-זעלבען רעזידענצ-שטאדט וואהנען צו מיסען.

ריכטיג איזט עס, דאס דער פאאסט אין דאס עבען נ'יכט גאנץ נאך הערצענס-לוסט שאלטען אונד וואלטען קאנן! פאר קורצעם ענטשאנן זיך ערסט אין פראגע צווישען דער איטאליענישען רעגיערונג אונד דעם פאאסט וועגען בעשטיממטער גיטער, דיא ביזהער אים בעזוטצע דער קורבע וואהרען. דאס נעריכט פאללטע יעדאך דאס אירטהיל, דאס דיע-זע גיטער דעם איטאליענישען שטאאטע אלס אי-גענטהום אנהיימפאללען מיסען. עס איזט זעלבסט-פערשטענדליך, דאס דער פאאסט דיזעם אירטהיל וועלבעם פיר דיא קורבע אינגענסטיג איינפיעל, אלס אין „פארטיאיעס" בעטראכטעטע, וועלבעם עבען נור אין קורבענ-פיינדליכעם איטאליענישעם געריכט פאללען קאנגטע.

אבער איך זישענס דעם איטאליענישען פאל-קעם דאסטע דאס פאאסטטהום אין לעטצטער-צייט מאנכע הארטע בעליידיגונג צו ערטראגען. אלס נעמליך דער פאאנג פאאסט, פיאוס IX. בעשטאט-טעט וואהרד, מאכטע דיא בעפאללערונג דאס אינגען עמפארנדען שקאנדאל. דער עטצינע פאאסט, לעא XIII, דער דאמאלס נור קארדינאל פ ע ט ש י דעם, ערקלערטע שאן דאמאלס, דאס הערזורך דאס פאאסטטהום איבערהויפט בעליידיגט וואהרד, וועהאלב דאס אין פיר אללעמאל איפ-דאהין מיסס, דיא רעזידענץ דער פעפסטע צו זיין.

אבער אין גאנץ אנדערער אינשטאנד וואר עס, דער דיא מאן צו זאגען פפלעגטע. „דעם פאאסט דען בארען איינשלייס. אלס דער דייטשע קראנפרינץ דאס בעזוכטע, מאכטע ער זיינע איפיאר-טונג ערסט בים קאנג אונד דאנן ערסט בים פאאסט. דיעזער פיהלטע זיך הערזורך בעליידיגט אונד ערקלערטע, דאס ער ביא איינעם פראטעסטאנטישען פרינ-צען גאזוכט איבע. זאללטע יעדאך אין קאטהא-לישער פרינץ צוערסט דען קאנג בעזוכען, דא ווירד ער אזן נימער עמפאנגען. פאר איינען מאנאטען נון מאכטע דער שווייצערישע אינזערעם קאנגעס פרינץ לעאפאלד, אין בעגלייטונג זיינער גע-מאהלין פרינצעססין נ י ן ל ל א, איינען איס-פלוג נאך דאס. דאס פרינצליכע עהע-פאאר בעזוכטע ערסט דען קאנג, אין פאלגע דעסען עס פאס פאאסט ווירקליך נ'יכט עמפאנגען וואהרד. דאס פרינצליכע-עהע-פאאר וואר אלזאו אין דאס, אהנע דען פאאסט געזוכהען צו האבען!

נון זעהט דער פאאסט איין, דאס ער דורך אין זאלכעם פערפאהרען זיך ביא מיט דען איסיערטיגען מעכטען פערפיינדען מיסטע. אים דיעזען אונגע-לעמפמלי-כען שען, אינסבי-ווייסען, מאכטע דער פאאסט דעם איטאליענישען הערזשער. הייזע אים דעם וועגע עזהען אונד דאס פיר אללע צייטען פערלאאסען.

אבער ביא אללע נון דער פאאסט זיינען נ'יכען זישען איפשלאגען? — ביא אים דאס עבען געמעלדעט ווירד, נרינגעגנדס אנדערס, אלס אין איינער גענגענד ע ס ט ע ר ר י כ ס! — דיעזער פונקט איזט אללערדינגס פיר דיא פאללקער אינזערער מא-גארכיע פאן גראסער ווכטיגקייט. נאמענטלך פיר דיא י י ד י ש ע בעפאללערונג עסטערריך-אונגארנס וועלכע דיעזער פאאל געוויס נ'יכט אהנע איינפלוס. אב דיעזער איינפלוס אין גינסטיגער אדער שעדלי-כער וועגע - דאר'בער וואללען וויר אים איינגע-בליקע נאך נ'יכט שפרעכען, דא ווירד נאך איממער דער מיינונג זיין, דאס דער פאאסט אין לעטצטער שטונדע זיך דענן דאך צום פערבליבען אין דאס ענטשליעסען דירפטע. ער ווירד דיעס מהן מיססען, אים ריקזוכט אויף דיא קאטהאלישע וועלט, דיא דורך איינע אבריזיג דעם פאאסטעס אים דאס איינע עמפפינדליכע ערשטטערונג עפלילען ווירד!

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (ב י ס מ א ר ק — מ א כ ט ע ר נ ס ט) אים בערלין ווירד בעריכטעט: „פערסט ביסמארק האט בעריים זאפיעלמאל מיט זיינעם ריקטערישעט גערראהט, דאס מאן עהנליכען איסערונגען זיינע-זיים מעהר קיינען גלייבען שענקט. נון מאכטע ער דיעסמאל ווידערלך ערנסט מיט דער זאכע. דער ריכסקאנצלער ביסמארק וואר ביזהער גלייבענט איך מיניסטער-פרעזידענט, מיניסטער דעם איסערן אונד האנדעלס-מיניסטער; דיעזע דריא מיניסטער-שטעללען ווילל נון בזמארק אים ערדען פיין נע-דערלעגען אונד בלאס דאס אמט אלס ריכסקאנצ-לער בעלאלטען. אים וועלבעם נרינדע ער דיעזען ענטשלוס געפאסט? — איז נאנין איינאכטעם נרינדע. פיינט ביסמארק ווילל אונטער אללען אימשטענדען דיא פערלעגענהייט דעם זאצאליסטען-געזעטצעם איין ווייטערע ווייא אנדרע דורכזוטעטען, דאך דיא דיא ליבעראלע פארטיא דאגעגען איזט, זא ווירד איינע מאאיריטעט פיר דיעזעם געזעטצ נור מיט הילפע דער קאטהאליקען-פארטיא צו ערציעלען, מאן מיסטע אללא דער קאטהאלישען קורבע בעדי-טענדע רעכטע איינרייممען, אים דיא קאטהאלישען דעפוטירטען פיר דיא אנגאהמע דיעזעם געזעטצעם צו געווינען. פיינט ביסמארק, דער יעדאך ביזהער דיא איבערריפפע דער קאטהאליקען מיט פעלעם איפער בעקעמפפטע, ווילל עטצט, דא מאן דער קאטהאלישען קורבע בעריטענדע רעכטע איינר-מען זאלל, הייסט נ'יכט מיטווירקען. אים דיעזעם ווירד לעגט ער זיינע ריידאכטען מיניסטער-שטעל-לען נעדרע, אונד ווילל בלאס ריכס-קאנצלער זיין, אין „וועלכער איינגעשאפט ער נור דיא ריכס-אנגעלעגענהייטען, נ'יכט אבער אויך דיא בעזאנדערע פאלטיק פרייסענס צו לייטען האבען ווירד." — דאס אין בערלין ערשיינענדע בלאטט „גרעמאנא" מאכט דיעזע פאלגענדע טרעפפענדע בעמערקונג: „איינען נעלר-שאדען עלידיגט ביסמארק דורך נעדרעלע-נגנ זיינער שטעللען אלס מיניסטער-פרעזידענט, מי-נ'יסטער דעם איינגערן אונד האנדעלס-מיניסטער ווירד-איים נ'יכט. וועגן אין עסטערריך אדער אין אונגארן צום בייספיעל דער מיניסטער-פרעזידענט גלייבצי-טיג אויך מיניסטער דעם איינגערן איזט, זא בעגעגנעט דיעזער דענן אויך דאס נעראלט פיר בידע מיניסטער-שטעللען. — אנדערס יעדאך אין דייטשלאנד, וזא יזאדל אין מאנן אויך מעהרערע מיניסטער-שטעל-לען בעגלייטשן דארף, אהנע דעפיר יעדאך מעהר נעראלט צו בעגעגנען. אלס דערעינגע, דער בלאס א י י נ ע מיניסטער-שטעללע בעקלידעט. אבערי-נגנס ווירד דיעזער ריקטערישע ביסמארקס קיינע ענדערונג דער ביזהערנען פאלטיק אין דייטשלאנד הערבייפיהרען. זאלאנגע ער ריכס-קאנצלער בלייבט, ווירד ער אممער דער „לייטענדע נ'יסט" בלייבען.

דער פאאסט אין עסטערריך.

נאך איממער בעשעפטיגען זיך דיא אים. אינד אינלענדישען בלעטטער מיט דער מאנלינקייט, דאס דער פאאסט זיינע רעזידענצ-שטאדט דאס פערלאאסען אונד אין איינעם איינעם אנדערען שטאאטע זיינען בלייבענדען זיטען נעהמען ווירד. דער פאאסט פיהלט זיך איינמאל זעהר גערדרינקט, מיט דעם קאנג איטאליענס אין איינער אונד דער-זעלבען רעזידענצ-שטאדט וואהנען צו מיסען.

ריכטיג איזט עס, דאס דער פאאסט אין דאס עבען נ'יכט גאנץ נאך הערצענס-לוסט שאלטען אונד וואלטען קאנן! פאר קורצעם ענטשאנן זיך ערסט אין פראגע צווישען דער איטאליענישען רעגיערונג אונד דעם פאאסט וועגען בעשטיממטער גיטער, דיא ביזהער אים בעזוטצע דער קורבע וואהרען. דאס נעריכט פאללטע יעדאך דאס אירטהיל, דאס דיע-זע גיטער דעם איטאליענישען שטאאטע אלס אי-גענטהום אנהיימפאללען מיסען. עס איזט זעלבסט-פערשטענדליך, דאס דער פאאסט דיזעם אירטהיל וועלבעם פיר דיא קורבע אינגענסטיג איינפיעל, אלס אין „פארטיאיעס" בעטראכטעטע, וועלבעם עבען נור אין קורבענ-פיינדליכעם איטאליענישעם געריכט פאללען קאנגטע.

אבער איך זישענס דעם איטאליענישען פאל-קעם דאסטע דאס פאאסטטהום אין לעטצטער-צייט מאנכע הארטע בעליידיגונג צו ערטראגען. אלס נעמליך דער פאאנג פאאסט, פיאוס IX. בעשטאט-טעט וואהרד, מאכטע דיא בעפאללערונג דאס אינגען עמפארנדען שקאנדאל. דער עטצינע פאאסט, לעא XIII, דער דאמאלס נור קארדינאל פ ע ט ש י דעם, ערקלערטע שאן דאמאלס, דאס הערזורך דאס פאאסטטהום איבערהויפט בעליידיגט וואהרד, וועהאלב דאס אין פיר אללעמאל איפ-דאהין מיסס, דיא רעזידענץ דער פעפסטע צו זיין.

אבער אין גאנץ אנדערער אינשטאנד וואר עס, דער דיא מאן צו זאגען פפלעגטע. „דעם פאאסט דען בארען איינשלייס. אלס דער דייטשע קראנפרינץ דאס בעזוכטע, מאכטע ער זיינע איפיאר-טונג ערסט בים קאנג אונד דאנן ערסט בים פאאסט. דיעזער פיהלטע זיך הערזורך בעליידיגט אונד ערקלערטע, דאס ער ביא איינעם פראטעסטאנטישען פרינ-צען גאזוכט איבע. זאללטע יעדאך אין קאטהא-לישער פרינץ צוערסט דען קאנג בעזוכען, דא ווירד ער אזן נימער עמפפאנגען. פאר איינען מאנאטען נון מאכטע דער שווייצערישע אינזערעם קאנגעס פרינץ לעאפאלד, אין בעגלייטונג זיינער גע-מאהלין פרינצעססין נ י ן ל ל א, איינען איס-פלוג נאך דאס. דאס פרינצליכע עהע-פאאר בעזוכטע ערסט דען קאנג, אין פאלגע דעסען עס פאס פאאסט ווירקליך נ'יכט עמפפאנגען וואהרד. דאס פרינצליכע-עהע-פאאר וואר אלזאו אין דאס, אהנע דען פאאסט געזוכהען צו האבען!

נון זעהט דער פאאסט איין, דאס ער דורך אין זאלכעם פערפאהרען זיך ביא מיט דען איסיערטיגען מעכטען פערפיינדען מיסטע. אים דיעזען אונגע-לעמפמלי-כען שען, אינסבי-ווייסען, מאכטע דער פאאסט דעם איטאליענישען הערזשער. הייזע אים דעם וועגע עזהען אונד דאס פיר אללע צייטען פערלאאסען.

אבער ביא אללע נון דער פאאסט זיינען נ'יכען זישען איפשלאגען? — ביא אים דאס עבען געמעלדעט ווירד, נרינגעגנדס אנדערס, אלס אין איינער גענגענד ע ס ט ע ר ר י כ ס! — דיעזער פונקט איזט אללערדינגס פיר דיא פאללקער אינזערער מא-

* (ד ר ק ר א נ ד א — א י ם ש ט ע ר-ב ע ן.) ביא אים ווייען בעריכטעט ווירד, רינגט דער יידישע ריכס-ראטהס-דעפוטירטע אונד פרעזעס דער ווינגער איזר' קולטוסגעמיינדע, קראנדא, זיך איינ-גען מאנגן פארמלך מיט דעם מארע. פיר זיין איפ-קאممען איזט ליידער יעדע האפפנונג געשוואנדען, אללע דעפוטירטען, אללע מיניסטער בעקלגדען פיר דען פערדיענסטאללען מאנן דיא ווערמסטע טהיל-נאהמע. הערר קראנדא שטעהט אים אלטער פאן 74 אהרען.

* (ד ר י י פ א ך ב ע ש י מ פ פ ט.) ווידר האבען זיינערצייט מיטגעטהיילט, דאס דער דעפי-טירטע נאבריעל אינראן, דער אם 15-טען מערץ אין צעגלעד פאם גזונדעל מיסהאנדעלט וואהרד, דען דעפוטירטען נעארנ ס ע ל ל צום העלל הערויסגעפארדערט. דא דיעזער עס ווארד, דער דיא העטצערייא אנגעשטיפטעט, נעאר ס ע ל ל יעדאך, דער עבענזא פיין איזט, ביא אללע אנט-פעמטישען גאפהרער, וואללטע פאן איינעם דוועלל דיעזער דיעבערע דעפוטירטע פיר זיינע פיינהייט איינע דריפאכע בע-שטففנונג, דיא ער אים זא עהער פערדיענט, אלס ער אים ריכסטאג פאן דען שקאנדאלאזען פאר-גענגען אין צעגלעד איינע גאנץ פאלשע דאריסטעל-לונג מאכטע. פארגעסטערן נון, נאך שלום דער זטאדט אים ריכסטאג, פערלעס נעארנ ס ע ל ל דען זאאל. בים ערסטען שטיגען-אבנאטעע דעם געבידעם שטעللטע זיך אהם דער דעפוטירטע פיל ה א ' א ' ט ש ' ' ענטגעגען, דער אהם מיט לייטער שטممע צוריעף: „זיא זיר אין נ'יכטסנוטציגער מענגע, דער אים פארלאמענטע נ ע ל ל א נ ' ע ן האט!" — נאך דיעזען ווארטען פערשוואנד פיל ה א ' א ' ט ש ', ווערענד נעארנ ס ע ל ל איינע איינגבליקע ביא בעטייבט דאשטאנד. אלס ער זיך געפאסט האטטע אונד איינע שרייטע ווייטער גינג, דא שטעللטע זיך אהם פלאטצלך דער דעפוטירטע באראן נאבריעל פ'אנא' ענטגעגען, דער אהם עבענפאללס דיא ווארטע צוראנגערטע: „זיא זיר אין נ'יכטסנוטציגער מענגע, דער אים פיינהייט אים פארלאמענטע נ ע ל ל א נ ' ע ן האט!" — ווייטע ווארד נעארנ ס ע ל ל איינער זיך פאר איפ-פיינגונג אונד שריע ביא פערצווייפלט אים שטיגן פיר דיא זכערהייט זיינער פערזאן, דיא דיענערשאפט דעם פארלאמענטס אללטע הערביא, אללין מיטטער-ווילל ווארד באראן פ'אנא' בעריים פערשוואנ-דען; פעלל לאנגטע נ'יכט צייגען, פאן ווים ער אינגעגלייך בעשטففט ווארד, אונד ער מאכטע דאהער אויף דיא דיענערשאפט דען אינהרוך אינגעס ווארהנגען. נעארנ ס ע ל ל שففטע, פלוכטע, שטעס דיא ווטהענדסטען פערווינשונגען אים אונד גינג דאנן ווייטער צום טראאר, ווא אהם פלאטצ-לוך דיא דיעזען-נעשטאלט דעם נאבריעל אינראן ערשיען, דער דעם אים שרעקען אונד אויפרעגונג טאדט-בליבען פעלל דיא שففט-וארטע צישלי-סען. „אין זאלך נ'יכטסנוטציגער מענגע, ווא זא עס זונה, דער אים פארלאמענטע לינט אונד זיך פיינע פערקרעכטע, פערדיענט עס, דאס אהם אינע „אהרפיינע" פערזעטצט ווירד! בעטראכטען זיא זיך דאהער אלס פאן מיר נעאהרפיינט! פאללט זיא אויך נאך דיעזער בעליידיגונג דאס דוועלל צוריקזוויזען זאללטען, זא ווערדע אויך זיא אין זוירקלי-כקייט אהר-

הען ערדענט, אלס מאן עס היער מיט קינעם רויב-מארדע אונד אויך מיט קינעם מארדע איס ראבע, זאנדערן מיט איינעם מארדע איס ווא הנזינן צו טהון האט. דראזשנאק איזט נעטאלך איין מענש, דער אן צערריטטונג דעם גיסטעס ליטט אונד נור זעלטען אויך ליכטע איינגבליקע האטטע, אין דענען ער מינדעסטענס האלבווענס פערשטענדיג שפאך אונד האנדעלטע. טראטדעם ליעס מאן דען גיסטעס-קראנקען מענשען פריא אומהערגע-הען. פריזאנ פארמיטטאגס נון קאם דראזשנאק אין דיא פלישב-באנק דעם פעללדער: היער וואהרדע ער פלאטצלך פאן דער „טאבזוכט" ערגיפפען אונד בעגאנגן צו וויטהען. אהנע יעדע פערראנלאסונג נריפפ יעטצט דראזשנאק נאך איינעם שארפ-געשליפפענען מעסער, וועלכעס ער דעם גרייזען פעללדער מיט זאלכער קראפט אין דען האלז שטעס, דאס דער אנגלילכיג אינטער לוטטעם אויפשריא ציאממענשטרצטע אונד שאן נאך וועניגען סעקונ-דען איינע ליכטע וואר. דיא ערשיינונגען ארצטע ערקלערטען זאגליך, דאס מאן עס היער מיט איינעם מענשען צו טהון האבע, דער גיכט איס באווילליג-קיט, זאנדערן בלאס איס גיסטעס-צערריטטונג איינגן מארד פעראכט האט; בים אונטערזוכונגס-רוכטער ערקלערטע דראזשנאק, דאס ער דען פעלל-נער נור מיט „איינער נאדעל" געשטאכען האבע. — פאליזיאיס בעפינדעט זיך דער וואהנונגע אים שטערטשען שפיטאלע צו אדענבורג, פאן וויא אים ער ענטווערער אין דאס פרעסבורגער אדער פעסטער לאנדעס-אررעט. הויזע אובערפיהרט ווערדען וורדע! — (דיעזע פאריזטסמאסרעגעל הטטע פריהער געשטאנען זאללען, אללין בייא אינס אין אנגאר ווירד מאן ערסט דאנן קלוג אונד פארזכטיג, וועגן בעריטס אין אינגליך צו בעקלאגען איזט. וואהר-לוד! דיעזע קלעגליכע, אינערוויארטטעע טאדעס-ווייזע דעם גרייזען פעללנער מיסטע אלס „מכה אשר לא כתובה בתורה" בעצייכנעט ווער-דען, וועגן מאן דיא וואהרטע: „ככה ה' בשנען" גיכט אויך אין דעם וועגע דרשטען לאנגטע: „אמט ווירד דיך דורך איינען וואהזוגנגען שלאגען!" — דאך דער פאלל איזט ליידער צו זעהר ערשטטערנד, אים אובער דענזעלבען אין „וויטצנעס פשעטל" צו מאכען.)

ברייעף דער רעדאקציא.

פליני אלמיני: מכתבלי מכתבך נכר שתיה אתה. הנה צד קל בדברים, שכל הטשטה כואה, לבוות שם תוה מיפלג, מתכבדים ידי עיע הנה. אך מה נעשה, אם רבים ושבים ממני יגיה אחרי איש נכוב הלב ומטות מבלי דעת! — אנכי אוהב נאמן הייתי לתנאין המנוה צדיל, וזכרו הטוב עודנו חקוק בלבי, ולכן לא עלי תלונותיך, כיא על תחיכות רבים מבני דורנו. — ועל אודות תפלת שבתי של . . . מה אינפה לך בדברים של מה בכך, אשר אינם מעלים ואינם מורידים! ואולם נפלאתי, מי העלמה את שמך, הלא יפה הנה, יפה הוריה!

נעשעפטסבעריכט.

פעסטער-פרייזע.

קאָרן (נייא) —.8—30 נולד.

נערסטע, פשטער-וואארע 6,85—6,90 נולד. מאלצ-וואארע 7,75—8.50 נולד.

קוקורוזן 6,25—6,35 נולד.

האפער (נייא) 6,90—7,25 נולד.

רעפס פער איינטס-פעסטעמבער 1884 צו —14. 14½ נולד.

מעהלפרייזע (פער 100 קילאגראמם זאמטט זאק, פרייא אב פעסטס:) נו׳ 0 : 18 נולד. 20 קר׳. נו׳ 1 : 17 נולד. 60 קר׳, נו׳ 2 : 17 נול. 10 קר׳, נו׳ 3 : 16 נולד׳ 60 קר. נו׳ 4 : 16 נולד׳ — קר. נו׳ 5 : 15 נולד׳ — קר. נו׳ 6 14 נולד. — קר. נו׳ 7 : 13 נולד׳ — קר. נו׳ 8 : 12 נולד — קר. נו׳ 8½ : 10 נולד. 30 קר. נו׳ 8¾ : 8 נולד׳ 70 קר׳ פינע קליע —5 נולד. גראבע קליע 4.60 נולד.

הילזענפרוכט: עיכסען אונגאריישע 9,50—11 נול. לינזען 12—18 נול. פיזאלען גראסס ווייסע 9, — 10 נול. שווערגעל-באהנען 11,50—12 נול. יאדע הירזע 7.10 נול. הירזע בריין 11,50—12, נול. מאהן גרויע 27 נולד. בלוטע 30—38 נולד. קומעל 29 נולד. האנפאמען 13,50—14 נול.

ווינקען 2,—7.5 נולד. (אללעס פער 100 קילאָ).

שפיריטוס, נייע מעטהאדע, אים קליינען 29.50 אים גראסען —29. נולד. אלטע מעטהאדע — 33. —33.25 נול. אללעס פער 100 לוטער פערצענט.

שלוואוויין 32—36 נולד׳ זאמטט פאס, אלטע וואארע 46—65 נולד׳ יע נאך אלטער אונד קוואלטטעס — אכטער-שלייאווין 37—38 נולד׳ זאמטט פאס.

קארטאפפעלן צו 2,40—2.50 נולד.

צוועטשקען: באסנישע אין זאק 16,96 — 19,64 נולד. —

צוועטשקען נאמיס (לעקוויא׳) 21.50—22 נול.

האנינ: נעלייטערטער 35—37 נולד.

קנאפפערן: אונגאריש פריזא 17.50 נולד.

קלעזאמען 60 אונגאריש.

ראטהקלעזע 60—62 נולד.

ווייניש טרין 56—66 נול. יע נאך קוואליטעס.

ריבאל צו —43. נולד. פערצענט.

רעפקוכען 6,10 נולד.

אונשליטט (חלב) 49.—50. נולד.

פעטראלעאום 24׳ נולד.

שאפפעלל. אין פאריש עוויאכע וואורדען 20000 שטיק פערשיעדענע נאטשטיגען פערקויפט. אונד צוויאר: דויטשוואללעגע 3.05—3.40 נולד׳ פער פאאר. — סערביש 136—140 נול. טורקישע אונד מאצעדאניש 8 —40 נולד. פער 56 קילאָ. (אללעס פער 2 פערצענט ראבאטט)

לאמפפפפעלל, דייטשוואללעגע פלישצען 50—60 נולדען פער 100 שטיק.)

נאכפעלל: יעבענבירגער צו 120—130 נולד. פער 100 קילאָ.

לעדער: נעפאלטעס פפנרלדער פאן 24—28 ק. 164 168 נולד. איינמאל פערזעטצט טעריצען פאן 10—14 קילאָ 160—162 נולד. צווייטמאל פערזעטצט טעריצען 16—18 קילאָ צו 157—160 נולד. אונד דריטמאל פערזעטצט טעריצען 19—22 קילאָ 166 168 נולד. — אבערלעדער: קוה-הייטט נענערבטע 5 — 6 קילאָ 225—245 נול. נעצאגענע 5—7 קילאָ (22—230 נולד.

קאלבפלל: נענערבטע 6—9 קילאָ 360—375 נולד. בייזע 9—12 קילאָ 445—475 נולד.

ווייצען.

ווייצען, פערקויפט וואורדען 25000 מעטערצ׳ פרייזע: אונגאריש. ווייצען 77—82—קילאָ 10,20—10,75 נול׳ פער מעטערצענט.

קאָרן, אונגאריש 69—72—קילאָ 8,85—9,10 נולד׳ פער מטרצ.

גערסטע סלאוואנישע 60—64-קילאָ —9.—11,50 נולדען.

האפער אונגאריש 7.45 — 7,55 נולדען פער מעטער-צענטנער.

קוקורוזן 6,90—7.—7 נולדען —

קאָרן-מעהל נו׳ 1 : 15,25—16,25 נולד. נו׳ 2 : 13,50—13,75 נולד׳ פער מטרצ.

ווייצען-מעהל, נו׳ 0 : 19,50—20.50 נולד נו׳ 1 : 18.—17.—19,50 נולד. נו׳ 2 : 16,25—17,25 נול׳ אללעס פער מטרצער.

שפיריטוס 30.25—30.50 נולדען פער 10000 ליטטער-פערצענט.

לאמטאָ-ציעהונג פאם 29 מערץ 1884.

בודאפעסט	72	20	38	76
לינץ . . .	3	69	46	51
טריעסט	14	79	45	72	88

פיר דיא רעדאקציאן פערא׳נטוואָרטלך: מ׳ עהרענטהייל.

קאָנקורז.

אין דער הייזגען איר. אר. נעמינדע איזט מיט הצי סיון הבע״ל דיא שטעללע אינעס טיכטיגען חזן דער צוגלייך בעל קורא אונד שוחט ובודק דיז מיט מוהל ווירד בעפארצוגט, צו בעזעטצען. נעהאלט 10 גולדען וועכענטליך, פרייע וואהנונג, האלבע שרטה אונד נעבענעמאלומענטע, נור זאלבע בעווערבער, וועלכע פאן ארטהארקסען ראבבינגען קבלות בע-זיטצען, ווערדען צום פראבע-פארטראג צו געלאדע-סען. דייזע-שפעזען ווערדען נור דעם אנגעפטר-טען ערזעטצט.

שראש-פאטאק, מערץ 1884. 1—2

אנאס טייהאפס, פארשטעהר.

קאָנקורז.

איך זוכע איינען יידישען ערזיעהער, דער דיא נאָרמאל-לעהרגעגשטענדע אין אונגאריישער דייטשער שפראכע אונטערריכטעט. איטערדעם איזט דער אונטערריכט דער איבליכען לעהרגעגע-שטענדע ערפאָרדערליך. אהרענגעדאלט 160 גול-דען נעבבסט פאללקאממענער פערפלעגונג. — אפפערטע זינד בזו צום 20 אפריל צו ריכטען א

Jakob Deutsch in Vaád, p. Sárkány (Siebenbürgen)

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פרוכטע	קוואליטעט פר. הקטאָליטר	פער 100 קילאגראמם
קאָרן . . .	— 70	8.05 — 8.35
גערסטע מאלץ	62	7.35 — 7
פטשער	62	8.50— 7.75
האפער	40	7.20 — 6.85
קוקורוזן מאנאטע	75	6.60— 6.55
אנדערע	73	6.75 6.65
הירזע	—	7.30 — 6.90

	ווייצען	פער הקטאָליטר	פער 100 קילאגראמם
מאלצ-וואארע		„ פריה-אהר	9.92
		„	9 41
		„	6.53
פטשער		„	6 90
	קוקורוזן	„	—
	נערסטע	„	—
	האפער	„	6.90
		„	—
	רעפס	„	—

זאלץ-מעהל	קר. פר.
נומער 0 .	18 20
„ 1	17 60
„ 2	17 20
דער זאק „ 3	16 60
צו 100 „ 4	16 —
„ 5	15 —
קילאגראמם „ 6	14 —
מיט זאק „ 7	13 —
פרייא כאהן. „ 8	12 —
„ 8½	10 30
שפיריטוס: אלטע מעטהאדע פרוסטקע . .	33,75
„ נייע „ קאיזעפפל . .	29 50

ווייצען (נייע)	קוואליטעט פר. הקטאָליטר	פער 100 קילאגראמם
נאדר-אונגאריישער	75	9.35 — 9.40
„	76	9.10 — 9.15
„	77	9 15 — 9.20
„	78	9 25 — 9.30
„	79	9 35 — 9.40
„	80	9.45 — 9,50
„	81	
פעכסער-באדען	75	9.35 — 9.40
„	76	9,45 — 9.50
„	77	9.55 — 9 60
„	78	9,70 — 9.75
„	79	9 80 — 9.85
„	80	
„	81	
מהרים	75	9.45 — 9,50
„	76	9.55 — 9,60
„	77	9.65 — 9.70
„	78	9.75 — 9.80
„	79	9.85 — 9.90
„	80	
„	81	
וויסענבורגער	76	9.35— 9,40
„	77	9.45 — 9.50
„	78	9.55 — 9.60
„	79	9.70 — 9.75
„	80	9.80 — 9.85
„	81	

קורז-טאבעללע פאם 29. מערץ

געלד-קורז	קר.	פר.
וולכער-אשיג	—	100
רוקאמפן	5	68
עסטערייך-אונגארישע 8 גולדען נאלד.		
שטק (20 פראנקס)	9	60
נאפאלעאנדאר	9	60
דייטשע רייכסבאנקנאטען . . .	59	25
20 מארק-שטיקע	1	86
פאזטע-רובעל	1	22

לאזע.	קר.	פר.
1854-ער 4-פרעצענטיגע שפאנאפס-לאזע	123	50
1860-ער „ נאמצע	136	50
רעטטע „ האלבע	144	75
1864-ער לאזע צו 100 גולדען . . .	170	—
רעטטע „ 50 „	170	—
רוטא רקונסטיגע	37	—
פרעקלאזע	19	80
קרעדיט-לאזע	174	—
קלאר-לאזע צו 40 גולדען	40	25
ראנייראמפפשיפפס-פאארטס-לאזע. .	111	—
אונגארישע אייזענבאהן-אקטיען . .	19	50
ווייזענבורגער לאזע	19	—
קינדלבוריפפ לאזע צו 10 גולדען . .	17	50
פרעמדע לאזע „ 20 „	41	25
אנדערע לאזע „ 40 „	37	50
פאלפי לאזע „ 40 „	—	—
ירוזאלפס לאזע „ 10 „	52	75
סאלם לאזע „ 10 „	21	50
זאלבבורגער לאזע „ 20 „	47	50
פפ.-נעגשאס לאזע „ 40 „		

לאָזע.	קר.	פר.
פפאנזטלוס לאזע צו 20 גולד. . . .	21	50
פרייבערע לאזע „ 100 „	—	126
רעטטע „ 50 „	—	65
וואלדשטיין-לאזע „ 20 „	28	50
וויכיטשיגע „ 20 „	37	50
אונגארישע-בודאפעסטער לאזע צו 100 גולד.	—	117
פרייבערגאל-לאזע	—	114
וויענערלאזע.	127	30

ווערטד-פאפיערע	ע	
אונגארישע גאלדרענטע 6% . . .	121	70
רעטטע „ צו 4% . . .	91	90
אונגארישע פאפיר-רענטע . . .	88	45
אונגארישע גרונטענטלאסטונגען . .	100	75
שטעטטער באנאטע	100	25
טעמעסבורגישע	99	75
פינפקירכענישע	99	75
בוקאוינא	—	97
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען . .	141	25
ווייזענבורגער אנלעהען-אבלאזונג . .	97	50
פפאנזטייער דער אונגארישען באנק.		
קרעדיט צו 5 איינהאלב פרעצענט .	—	100
דער אונגארישען הויפטהעפקען באנק צו		
5½ פרעצענט	94	50
דער אונגארישען אללגעמיינען באנק.		
קרעדיט-אנשטאלט צו 5½ פרעצענט	101	25
דער אפס-באנק	95	25
„ נעד-אפס-באנק	—	147

Eigenthümer M. REIS. Verantwortlich für die Redaction: M. EHRENTHEIL. Budapest, 1884. Druck, v. Moritz Burian Waitznerboulevard.

וואלל בעריטעטען, זאנדערן פאן איינעם שטראסען-אויפרוהר ביא דער ענטדעקונג איינער ניהיליסטישען געהיים-דרוקעריא. עס וואורדען ביא דיזער פעראנלאסונג 7 פערזאנען פערהאפטעט. דאס איזט אללעס. עס איזט אלזו קיין גרונד פאר-האנדען, דיא געמיטהער דורך בעריכטע פאן יודען-קראוואללען צו בעאונרוהיגען, דיא געגענווערטיג אין רוסלאנד איבערהייפט זיכט צו בעפירכטען זונד" — עס איזט זעלבסטפערשטענדליך, דאס ווייר מיט דיזער אמטליכען קונדגעבונג זעהר צופרידען זונד. דיא רוסישע רעגיערונג מוס דענן איך שאן אים אינטערעססע דעם שטאאטעס דאנק" זאגען, דאס דיא יידישע בעפאללערונג פאר ערדעם פערזוכע איינעם פינדליכען אנגרייפס גענוגענד געשיטצט ווערדיג. —

* (אויפ שטאנד געגען איינען יידישען רעגאליענ-פעבטער.) דער פעסטער גערכטס-האף פערהאנדעלט זיך אייניגען טאגען אכער איינען פאלל, פאן דעם ווייר זיגנערציש בעריכט בעריכטעט האבען.— דער זאכפערהאלט איזט פאלגענדער: „אים דאר פאר אינבע (פעסטער קאמטאט) פאכטעטע איין אים. ווערטיגער יודע דיא רעגאליען, אנפאנגס יענער וואללטע דער פעסטער אינס דארף קאממען, אום דיא פערצעהרונגס-שטיערן איינצוטרייבען. דיא בייערן בעשלאסען יעדאך, דען פעסטער זיכט אין דאס דארף הינינצולאסען, אים דיא איינרעדונג דער פערצעהרונגס-שטיערן צו פערהינדערן. דער פעסטער זאה זיך יעדאך פאר אינד ערשיען אין בע-גלייטונג פאן צוויא שאנדארמען. מיט דעם רופע: „הורראה!" שטירצטען זיך נון דיא בייערן, דיא צוויסט בעטרונקען ווארען, איך דיא ביידען שאנ-דארמען. דען איינען שאנדארמען, נאמענס בענקע, שלוגען זיא דענן איך מיט שטאקען אינד קנוטטען זא לאנגע, ביז ער טארט ליעגען בלייב. גלייכלייבער ווארד דער אנדערע שאנדארם, נאמענס ר א ן, דער דיא אייפשטעהונגען בייערן מיט פרייגעבונג. שיסען אויסאיינאנדער טרעפ, וואבייא דרייא פערזאנען אומס לעבען קאמען.— דיא צאהל דער אנגעקלאגטען פערזאנען בעטראגט נוכט יינגער אלס 31, אונטער דענען דער בייער יאהאנן ע ל ז ן אלס הויפט-רעדעלס-פירער ערשיינט. דיזער זאגטע פאר דעם גערכטס-האף אפ פאלגענדעס אוס: „איך האבע גלדאבט, דאס דער רעגאליען-פעבטער איך יענען וויין, דען ווייר אונס „צום איינגען געבריכע" בעריטען, בעשטייערן ווילל. ווא מאן מיר ערצעהל-טע, האט דער קלייג-רכטער זעלבסט איינע יונגע-גאנג אים דאפ געמאכט אונד דא בעפאלכרייג אייגעפאדערט, דעם ווערען פעבטער דען איינטרייט אונס דארף צו פערווייהרען, אלס גון דער פעבטער אין איינעם ווירטהס-הויזע דען ווייר צוזאמענגעריעד, דא גערייטה דאס פאלק אין וואוטה אונד יאגטע דען פעבטער דאפון. אם געבסטען מאגע ערשיען דער פעבטער ווייערער אין בעגלייטונג איינעם פ-גאנצע-וועכטערס, וואורדע יעדאך גייערדענגס דאפון געיאגט. אם 4. יענגער ערשיענען צוויא שאנדאר-מען. איך בעפאנד מיך איך דער שטראסע גגען סטנט-עגדרע אין בעגלייטונג דער בייערן מ א ר-ש י ז ו ו י ט ש אונד ס א ל מ א ס י, וועל-כע דיא שאנדארמען אונטער פלוכען אונד דראה-הונגען ווארנטען, דאס דארף נוכט צו בעטרעטען, דיא שאנדארמען קאמען טראטצדעם נאך אייבען. דער שלוס גון מ א ר ש י ז ו ו י ט ש דען איינען שאנדארמען מיט איינעם פרעגעל נייעדער, וויא-ריף ק אָ ט ש ק אָ ו ו ס ק י אונד ב י ט ט ע ר אהן מיט איזערנען מיסט-נאבעלן טארטשלוגען. מארשזעווישט וואורדע אונדעס פאן דעם צוויטען שאנדארמען איך דער שטאללע צו טאדע נעשאפ-סען.— צוויא בייערן-ווייבער עלזאבעטה בוטשאק אונד אנהנא באינא, נעשטאנדען, דאס זיא בעבען-פאללס דיא שאנדארמען נעפיינגלט האבען, זאנ-טען יעדאך, דאס איינגעטליך דער בייער מארקא סעיטשט דען שאנדארם מיט איינעם פרעגעל נייע-דערנעשלאגען! — קאמשקאוסקי בעהויפטעט, ער האבע וואהל איך אייך דען שאנדארמען צוגע-הייעט, דאך דערקאנגטע ער אין זייגער טרינקגעהייט נוכט, דאס דער אנגעגרייפענע אין שאנדארם זיא.

* (דער ראזענבערגבאטהאנ-פ ר א צ ע ס) געלאנגטע געסטערן פאר דער קא-גיגלכען טאפעל צור פערהאנדלונג. בעקאנגטליך וואורדע דער יידישע אדוואקאט דר' ראזענבערג, דער דען יינגען גראפען באטטהאני אין איינעם דעללל געטאדטעט, פאס טעמעשוארער געריכטע צו 2 י א ה ר ע ן שטאאטס-געפענגנס פערארטהיילט. דיא קאנגליכע טאפעל זעטצטע גון דיזע שטראפע אייך בראס זעכס מ א נ א ט ע שטאאטס-געפענגנס הערא.

* (דער זייפפערט-אנאדר-פ ר א צ ע ס) וואורדע געסטערן עבענפאללס פאן דער קאנגליכען טאפעל פערהאנדעלט. דיא קלאגע גגען אנאדי, דער בעקאנגטליך הערען זייפ-פערט בעדראהטע, לויטעטע בעקאנגטליך יענגען „פפפענטליכער געוואלטטהעטגריט" אונד יענגען „שטארונג דער אפפענטליכען רוהע". דער גיעדי-דאוגר געריכטס-האף עגטשיעדען דאהין, דאס יעדעס שטראפגעריכטליכע פערפאהרען גגען אנאדי אייגיגיטשטעללען זיא. — דיא קאנגליכע טאפעל אנדערס אונד גאנ צו, דאס אנאדי יענגען „פפפענטליכער געוואלט-טהעטגריט" נוכט פערפאלגט ווערדען קאנגע, וואהל אבער יענגען „שטארונג דער אפפענטליכען רוהע". זיא ווייז דאהער דען גגגנשטאנד פאר דאס גיר-ערהאזער געריכט צוריק, דאמיט דיזעס יענגען „שטארונג דער אפפענטליכען רוהע" גגגען אנאדי דאס שטראפ-פערפאהרען איינלייטען מאגע.

* (דער טיס אנ-עס לארעער פראצעס) בילדעטע געסטערן אונד הייטע דען פער-האנדלונגס-גגגנשטאנד בים אבערסטען גערכטס-האפע. דא דער רעפערענט בלאס דיא אקטענשטיקע דער צוויא אונטערען אנשטאנצען פערליעזט, זא בעטעט דיזען פערהאנדלונג גאר קיין אינטערעססע, אים פערהאנדלונגס-זאאלע ערשיענען דענן איסער דען ריכטערן גור גאך איינגע צייטונגס-בעריכט. ערשטאאטטער. דאס גאנצע איזט א גור מעהר איינע „פארם-זאכע". דאס אירטהייל דויפפט הייטע אדער מארגען פערקונדעט ווערדען.

* (צוויא „פיגגעטלעגשעג-מיטארבייטער — איינגעשפערט.) געסטערן נאך בעגראבונג דער יענען נאמס סעלל אבגעראלטעגען „עשלאפפענען זטצונג" פערליעס אטטא הערמאנן אין בעגלייטונג צוויער דעפוטר-טען-קאללעגען דאס פארלאמענטס-גבעידע. דא טראטטען אבער גאנזן אנגעוואהטעט צוויא מיטאר-בייטער דעס „פיגגעטלעגשעג", נעמליך קלאר אונד סעמגעטען, איך הערמאנן צו. קלאר ריעף הערען הערמאנן צו: „זיא זנד איין גידער-טרעכטער שוריגע". אונד בעראהטע איהן אבער-דעס מיט איינעם קנטטעל-שטאק. — הערמאנן צאג גון זיגען דאלל-שטאק, אבער סעמגעטען ענט-וואנד איהם דיזען דאלל-שטאק אונד איהלטע גע-גען איהן זאגאר איינען דייאלייער אבפייערן. — דיא ביידען „פיגגעטלעגשעג-בובען" וואורדען יעדאך גאך גראפערעס ווידערשטאנדע פערהאפטעט אונד בעפינדען זיך גגגגיוערטיג אים פאליז-גגפענג-נעסע. — אללגגפאללס זיעהט מאן, דאס זעלבסט דעפוטירטע פאר דען ראהטען דעס „פיגגעטלעג-שעג"-גגגגדעלס נוכט גגגגיבערט זונד!

* (אפלטערען אדער ערנסט?) דער קאסטער דער עסקאמפט-באנד, דער בע-קאנגטליך דא אנגיגג ביא דער פאליציא ער-שטאטטעט, דאס איין גגייסער קאנאד ווילקגגס (קאממערער), דא ביא איערט גגריבטען ווערטה-פאפיערע פערבראפט האט, ערזעלט נגסטערן פער-פאסט איין „טארגס-אורטהיל" זיטגגס דעס אנ-אריסטגג-קאמטע צוגעשטעללט. איך דער קיפפאגן טגמגעשוארי ערזעלט איינען בריעף מיט דער אינטערעסיפט „½ אנארבסטגג", מיט דער אייפאדרעדרונג, אן איינעם בעשטמטען ארטע 2000 גולדען צו הגטעלגגגגן, דא ער זאגסט שטערבען מער בייא מיר בלייבען, דאמיט איך בין אונד בלייבע, וויא דיא מיך האבען ווילל! איך בין זא גלילקלי! יענגן דיא מיטטער עס דאך עילגגגס הגטגגן!"

„יענגן דיא מיטטער עס דאך עילגגגס הגטגגן! (ווייג-דערהאלטע דיזיריך שוויגיטשיג מיט דעם קאפפ נגקגגר) וא יואר גוט אונד קלוג; איהר הגטגגן איך נגהארכס. דיא הגטגגן אונס איינען וזכען וזעג גגגגיגג. הגטגגן אונס דיג, יעד פרגגדיריגג. אים דיגגר יעזלט דער לגגג אונד דעס האפפגס."

„וואס איזט דיג, דזיגיך? (דיגג מאטהילדע גגגזעגגגגס.) דיא הגסלגכגן וואגגגן! דזיא שפרגכסט פאן ל ג ג ע אונד ה א ס, איך קגגגג דאך גור איגג יעזלט פאלל לגגגגגן אונד אנגאנגגשיג פגגגגס דאך דזיא אלטגג קגגאלגן; איך וזיל פאן דגגגגר מגגגג יעדגג וזאגגגס אבלעגגן, פאן דעס דזיא יעלבסט נאך נגכסט וזגגגס, אונד דזיא זאללסט דגכס, דגכס גלילקלי וזערדגגן מיט דער מאטהילדע, דזיא דיך אלס בגגגס זא פגגל נגגאגגגגס האט."

„שפגגך נגכס זא! (זאגסט הגגגיך טגגגגג) שאן דער גגדאגגגג, דיך מגגן צו וזגסגגן, אגגס אגגפאסגגגגס גגלגג, וזגללסט דזיא דיך אבער אגס מגגגגטגללגן לאן-אגגגן פאן פאגגגגר, פאן גגאפפאגגגר, פגגלגגגס אגגך נאך פאן דגגגגגר שוזגגגגגר? וזגללסט דזיא דען צגגגן דגגגגר פאמגלגג, דאס מגגליך דגגגגר יגגגגגר-גגגאפפגגגן ערזגגגגגן? יאנגגגגג

פינגן!" — אינדעם אונראן דיזע לעטצטען וארטע שפראך, דא ערהאב ער זיינע האנד אין דער נעהע דעם געוכטעס ס ע ל ל ס; דיזער ענטנינג דער אהרפיינע בלאם דורך איינגן שנעללען שפרונג צור זייטע, וואראנן ער איס דער פערנע אויף זיינע אנ-גרייפער לאזשמפפטע. אין אלטעס שפרוכווארט לייטעט: „ווענן דרייא מענשען דיר זאגען: „דוא ביזט בעטרונקען!" זאָ לעגע דיך צו בעטט, דענוואס דרייא פערזאגען איבראיינשטימענד בעהויפטען, דאס מיס דאך וואהר זיין!" ווענן אלזאָ דיא דרייא דעפוטרטען, פיל האיאטס, באראן פראיאי אונד גאבריעל אונראן דעם נעאָרן ס ע ל ל „זיא זינד איין נישטסנוטצינגה, פיינער מענשה", זאָ מוס דיעס דענן דאך וו א ה ר זיין. דאס נעאָרן ס ע ל ל דיזע דרייאכע בעשמפפונג נאנען ע ה ר ל י ך פ ע ר ר י ע נ ט האט, דאס אונטערליעגט וואהל קיינעס צווייפעל. — געסטערן בראכטע נעאָרן סעלל דיא אנגעלעגענהייט דורך איין שרייבען אין דען פיעוראנען דעם נעאָרן איך מינדליך אים פאר-לאמענטע צור שפראכע. — אללע צוזוויער איך דער גאלדריע מוסטען דאס הויז פערלאסען, דא דער פרעווידענט איינע „נעשלאסענע זיטצונג" צור פערהאנדלונג דיזעס שקאנדאלאזען פאללעס אנ-ארדנעטע. נאך איינער לענגערען בעראטונג אין דיזעער נעשלאסענען זיטצונג וואהרדע בעשלאס-סען, דאסס דאס פאר לאמענט זיך אין דיזעס אנגע-לעגענהייט נישט הינינמישע. — נעאָרן ס ע ל ל, דער ווייטהענדע אנט-סעמטעע-פיהרער, קאנן זיך אלזאָ דיא ערלייטעונג דרייאכע בעשמפפונג אר-דענטלך אין דיא טאשע שטעקען.

* („פ י ר ו ש המ ש נ י ות ל ה ר מ ב ם!") בעקאנטלך האט ר' משה בן מימון זיינען פירוש צור משנה אין אראבישער שפראכע פערפאסט, דא דיזער אינשטערבליכע געלעהרטע עס נישט אונ-טער זיינער ווירדע הייעלט, אין דער שפראכע צו שרייבען, וועלכע דיא געלעהרטען אונד געבילדע-טען ווידען צו ענער צייט אלס פאלקס-שפראכע בענוטצטען. אויך דער „מורה נבוכים" וואר פאן אהם נור אין אראבישער שפראכע געדרוקט. שרייבען, ר' יהודה אבן תיבון אונד אנדערע האב-בען זיך דאנן בעמיהט, דיזעס אינשטערבליכען ווערקע אינס העבראישע צו איבערזעטצען, דאמיט דיזעלבען אויך יענען ווידען פערשטענדלך גע-מאכט ווערדען, וועלכע דער אראבישען שפראכע נישט מעכטיג וארען. איינע איבערזעטצונג געלינגט אבער זעלבסט ווענן דיזעס פאן איינער מייסטער-האנד הערהרהרט, זא פאללקאמען, דאס היץ אונד דא דער איינגעגליכע זינן דעס ווערקעס נישט הינקעל בליבען זאללטע. אין דער טהאט בעגעגנעט מאן אים „מורה נבוכים" אונד אים

„פירוש המשניות להרמב"ם" הייסט שטעללען, דיא זעהר שווער צו ענטרעטהעלן ווער. פאר איינען אחר-צעהנטען איזט עס דעם געלעהרטען פר-פעסאר אין דער פאריזער אינווערזיטעט, ר' שלמה מ ו נ ק נ"ע, געלונגען, דען „מורה נבוכים" אין אראבישער שפראכע מיט פראנצאזישער איבער-זעטצונג צו פערא פפענטליכען. דיא דרוק-קאסטען בעשטרשט דאמאלס פריא ב ע ט ט פאן ראטה-שילד, דיא ווייטוויע דעם עדלען ז ע מ ש (יעקב) פאן ראטהשילד, גרינדערס דעם פאריזער ראטה-שילד-הויזעס. (פערגלייכ עהרענטהילס „ירושעס פאמיליענבוך", זייטע 29). איינע איינע זאלך הארר-ליכע אינשטערשטיטצונג קאנטע דיזעוס ווערק נישט צו שטאנדע קאממען, ביא ווילכעם נור איך זעהר גערינגען אבזאטץ צו רעכנען וא", דא ד"ה-צוטאנע דאך נור וועניגע לייטע, דיא מיט יידישער ווייסענשאפט זיך בעפאסענען, איך דעם אראבישען אין דעם מאסע קונדיג זינד. דאס זיא צום בייספיעל דען „מורה נבוכים" אים אראבישען טעקסטע, וויא איהן דער רמב"ם אריספרינגלך געשריבען, שטו-דען זאללטען. — נון ווייד אים פאריז בעריכטעט, דאס דער יידישע פרעפעסאר פיר אינגטאליישע שפראכען אין דער פאריזיגען אינווערזיטעט, דער געלעהרטע הערר י. ד ע ר ע נ ב ו ר ג, אים פער-אינע מיט מעהרערען געלעהרטען, גינמעהר אויך דען „פירוש המשניות להרמב"ם" אין אראבישער טעקסטע נאך אינער אלטען האנדשריפט הערוס-געבען וויל. דא אויך דיזעוס ווערק נור ווענינע אבגעהמער רעכנען קאנן, טיסטע מאן ווערדע צור בעשטרייטונג דער דרוק-קאסטען אינע זעהר בעדייטענדע געלד-אינטערשטיצונג האבען. — טהאטזאכע איזט, דאס עס פאן פיעל גראסערעס נוטצען ווערע, דיא העבראישע איבערזעטצונג דעס „מורה נבוכים" אונד דעם „פירוש המשניות להרמב"ם" נאך דעם אראבישען טעקסטע מאגליכסט צו בע-ריכטיגען, ווענן אויך נור אין דער פאָרם פאן „אנד-בעמערקונגען" (הערות בשולי הדף). הערזוך ווירדען פיעלליכט מאנכע בזהער דונקעל געבליע-בענען שטעללען ליכט אונד קלאהייט ערהאלטען, אין ווערק זאלל נישט בלאס ג ע ד ר ו ק ט, זאָ-דערען איך ש ט ו ד י ר ט ווערדען! דאס לעטצ-טערע איזט דער איינגעגליכע צווענק דער דונקלע-גנג. ווי פראגען אבער, וויא פיעל פערזאגען ווער-דען דאנן אים שטאנדע זין, דען „פירוש המשניות להרמב"ם" אים אראבישען טעקסטע צו שטודירען ווענן, דיא ווייכליך אראבישע איסענשאפטען, קומ-מערן זיך ווידער נישט פיעל אין יידישע וויסענשאפטען, נא-מענטליך אבער אים איינען „פירוש המשניות": דיא אנדערען, דיא בלאס מיט איינגען אראבישען אים-דרוקען הערומפלטקערן, דיא זיא זיך אים איינעם

וואהרטער-בוכע מיהפאללל אנגעאיגנעט. ווייסען יא ווערדער אראביש, נאך העברעאיש. עס איזט איינע קונסט, אין פאריז אלס טיכטיגער פראנצאזע, אין לאנדאן אלס טיכטיגער ענגלענדער, אין בערלין אלס טיכטיגער דייטשער, אין ראם אלס טיכטיגער איטאליענער, אין דעבריעען אלס טיכטיגער אינגאר אויפצוטרעטען. עס איזט אבער דורכאוס קיינע קונסט, אין פעסט צום בייספיעל אלס טיכטיגער ארא ב ע ר אויפצוטרעטען, וויא מאן מיט איינגען אינשטרומענטען אראבישען בראקען דיא לייטע בלענדען קאנן. אונזערע ווייזען זאגען: הרוצה לשקר יחזיק עדותו! עס איזט לייכט צו טייסען, וויא אין ווערשפריך ווענן צו בעפרעכען שטעהט. קיין ווער זינד קיינע אראבער אונד קאנגען פאן אראב-שען ווערקען קיינען פראקטישען נוטצען צוגעהען, וואהל אבער פאן זאגפעלטען קאָרריגירטען הע-בראיישען ווערקען!

* (א ו נ ה י י מ ל י ב ע א ו י ד י ע נ ין.)

איס ראם ווירד בעריכטעט: דיזעור טאגע וואורדע אין הערה, דר' מאָרדע אים פאדוא, דער אים אינע אנשטעללונג זיך בעוואהרב, פאם קולטוס-מיניסטער ב א ט ש ע ל ל י אין איריענין עמפפאנגען. אלס דער מיניסטער זיינע בישטע א ב ש ל ע נ ג בע-אנטוואָרטעט, צאג דר' מאָרדע אינען רעוואלווער הערפאָר אונד פיערטע אידן איך דען מיניסטער אב. דער שוס גינג גלוקליכערוויזע פעהל. יעטצט אילטען דיא דיענער הערביא אונד נאהמען דען בישטעללטער פעסט. דיא אצטליכע אונטערזוכונג ערגאב, דאס דר' ט אָ ר ר ע אן גיסטעס-צערריט-טונג לידדע. ער וואורדע איינעס אדרענהיזע אינ-געליפערט. — אללערדינגס העטטע עס דעם אינא-ליינשען קולטוסמיניסטער לייכט זא ערגעהען קאנ-גען, וויא דעם אינגלוקליכען יידישען פייש-הויער פעללנער, דער דורך דען אבערפאלל זיינעגס אינעס וואהנזוגינגען דען טאד פאנד.

* (ק י י נ ע י ו ד ע נ - ק ר א ו א ל ל ע א ן ק י ע ו ז!) אין פאָרגער נוממער האבען ווייר אינע פאן אללען בלעטטערן פערפפענטליכטע דעפעשען מיטגעטהיילט, וואנאך אין קיעוו נייערדינגס אין פורכטבארער ווידע-קראוואלל איס-געבראכען זיא. דעמגעגענאבער ווירד אים פעטערס-בורג פאם 31-טען מערץ טעלעגראפירט: „אין דען לעטצטען טאגען וואורדע אינע פאלשע נאכריכט פערבריטעט אבער נישט אין קיעוו. קראוואלל אין קיעוו. דיזעוס נאכריכט האט זאנאר דיא באיזען אין אראפא בעאונרוהיגט. אונד דאך בערוהיגט דאס גאנצע אויף אינעס אירטהום. דאס מיניסטעריאם דעם אינגערן האט וואהל צוייא דעפעשען אים קיעוו ערהאלטען, דיא עדאך דורכאוס נישט פאן אינעס ווידע-קראוואלל אין קיעוו ווידע-ריפ. דיא דען נעגנער בי-דער מיט פערבינדונג בלוקען נעמענסען האטטע, ווייטע אבער יעה אויפפיהר.

דיא ביידען מערבען פערשטאנדען וואהל דיא לעטצ-טען אויסדרוקע אונד אחרדע באוע מיינונג נישט, אבער טראטץ דער האלטונג מיינע דעס וואראשאשוואי אנזוגען דיא דאך, דאס נעפעהרליכע וואר נעפאללען זיין מיטסען. מא-הילדע אנגנ נאך אפסונג, אונד עוא דיעה אין אבער דאס אנדעע מאל: „ווענן דאך נאם-אפאא קאמע!"

נור לאיאש האטטע זיינע רוהע נישט פערלאָרען, ער טראט דיכט אן וואראשאשוואי הערען אונד זאגטע לייזע, אונדעס ער איהם פעסט אין דיא אונרוהיג פלאקערנדע אייגען זאה: „וא שפעלען אין נעפאהרליכעס שפיעל. וא בעגינגען אייגען שפרייס, אונד אללעגען דאך ווייסען, דאס דיא קיינע פרהליכע וואפפע נעבריכען!"

וואראשאשוואי ווארדע בלאס, שלידעטע אבער הייניך נאך אייגען הערוספאָרדערדען בליק צו, בעפאָר ער מיט אייגער האנשען פעריבינונג נעגען דיא ד א מ ען זיך צוריקקאם.

דאך אין דער שהור טראטען איהם שאן דער אלטע פייההערר פאן דער עגנע אונד הערר קראשי עגשטעגען, דער פרייהערר, ווידער שטאלץ אויפגערעכטעט, וויא פאר בינאָס מאדע. הערר פאן קראשי שען נישט עבען אויס-גערעגט צו זיין, ער קיסטע זיינע יינגערע טאכטער לייכט אויף דיא שטירן, ווייכטע אללען אנווזעזענדען, אויך דעם וואראש-אשוואי, דיא האנד, אונד פינג אינע בעמערקונג איבער דאס הייטיגע ווططטער אן, אלס דער אלטע איהן מיט האיסעס מאגע אינטערבראך.

„עס נעגנעס!" דעס הייניך, דער דען נעגנער בי-דער מיט פערבינדליכען בלוקען נעגעגסען האטטע, ווططע אבער יעה אויפפיהר.

דיא ביידען מערבען פערשטאנדען וואהל דיא לעטצ-טען אויסדרוקע אונד אחרדע באוע מיינונג נישט, אבער טראטץ דער האלטונג מיינע דעס וואראשאשוואי אנזוגען דיא דאך, דאס נעפעהרליכע וואר נעפאללען זיין מיטסען. מא-הילדע אנגנ נאך אפסונג, אונד עוא דיעה אין אבער דאס אנדעע מאל: „ווענן דאך נאם-אפאא קאמע!"

נור לאיאש האטטע זיינע רוהע נישט פערלאָרען, ער טראט דיכט אן וואראשאשוואי הערען אונד זאגטע לייזע, אונדעס ער איהם פעסט אין דיא אונרוהיג פלאקערנדע אייגען זאה: „וא שפעלען אין נעפאהרליכעס שפיעל. וא בעגינגען אייגען שפרייס, אונד אללעגען דאך ווייסען, דאס דיא קיינע פרהליכע וואפפע נעבריכען!"

וואראשאשוואי ווארדע בלאס, שלידעטע אבער הייניך נאך אייגען הערוספאָרדערדען בליק צו, בעפאָר ער מיט אייגער האנשען פעריבינונג נעגען דיא ד א מ ען זיך צוריקקאם.

דאך אין דער שהור טראטען איהם שאן דער אלטע פייההערר פאן דער עגנע אונד הערר קראשי עגשטעגען, דער פרייהערר, ווידער שטאלץ אויפגערעכטעט, וויא פאר בינאָס מאדע. הערר פאן קראשי שען נישט עבען אויס-גערעגט צו זיין, ער קיסטע זיינע יינגערע טאכטער לייכט אויף דיא שטירן, ווייכטע אללען אנווזעזענדען, אויך דעם וואראש-אשוואי, דיא האנד, אונד פינג אינע בעמערקונג איבער דאס הייטיגע ווططטער אן, אלס דער אלטע איהן מיט האיסעס מאגע אינטערבראך.

וואראשאשוואי זאה אויף דען ווططטען בליק, וויא ווערד דיא לאגע דער דינגע זיך דא פערגעדעס האטטע — נאך אינמאל שאפפטע ער טיעף אטה"ס, דאנן נעהע-טע ער זיך מיט צוקענדען ליפפען, אבער אין נעטעפפטע נגר האלטונג אונד מאכטע דער נעזעללשאפט אינע קיינע פערבינונג.

„איך וואללטע מיך נור פערזאללן דאפאן אינבר-צינגען, (אנטע ע") דאס דיא נעשיכטע אים ריינען איזט. איך נראשולדיג אינגען, הערר דאקטאר! פיר אינע פרייא, וויא מאטהילדע, ווידע איך מעהר אלס מיין ו ו ד ע נ ט ה ו ם פעריקפען."

בעפאָר הייניך נאך אנטוויָרטען קאנגטע, אנטע לאיאש: „איך ווילל נון בעמערקען, הערר וואראשאשוואי, דאס איך מיך הייטע אבענד מיט פרייליין עוואא פאן קא-ראשי פערלאבען ווידע אונד דאהער שאן ווططע דאס רעכטע בעאנשפרוכע, מיך הייר אלס „פערטעטער דעס הויז-הערריך צו בעטראכטען. ווענן וא מיינע שטעללונג נישט אנערקענגען וואללטען, זא מוططע דאס מיך אוס זא מעהר שטערקען, אלס איך מיר פאן אינגען זא גאנדען פערוואנדטען מיינער בריוס ק ו י נ ע נ ע נ ו ם ה ו א ו נ ג פער-שאפפען קאנגטע."

וואראשאשוואי ערבליכטע אונד אנטוואָרטעטע: „וא טייטען זיך פאללשטענדיג, הערר קططטעמטע, איך וואללטע דען הערען דאקטאר נישט פערלططען. איך האב ע עס אימטער נעזאגט: דאקטאר מאגדל ערגענגעס נאר נישט אין אינגען יידען. זיינע מ ו ططע ר וואר אללערדינגס י י ד ע ן, ווער וו